

Disputatio medica inauguralis de pleuritide

<https://hdl.handle.net/1874/341917>

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
PLEURITIDE,

QUAM,
DIVINA FAVENTE GRATIA,
Ex auctoritate Magnifici D. Rectoris,

D. M. JOANNIS LUYTS,

Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Inclytâ Academiâ
Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,
NEC NON

Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in MEDICINA honoribus & Privilegiis
ritè consequendis,
Eruditorum examini subjicit

LUDOVICUS ROSET, SARDAMENSIS,
Ad diem 7. Junii horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,
Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō Ioc LXXXV III.

DE
TER OPTIMO,
TERQUE MAXIMO.

TRAJECTI ad RHENUM.
Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academicæ
Typographi, cl. 1733.

DISPUTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
PLEURITIDE.

THESIS I.

Quoniam inter varias corporis actiones, ad humanæ vitæ sustentationem maximè necessarias, jure meritoque Respiratio numeratur, utpote cujus usu nullus homo natus carere potest; idcirco nemini mirum videri debet, quod ex illa læsâ corpori magnum oboriatur incommodum. Inter alias autem affectiones, quæ actionem hanc insigniter lædunt, Pleuritis haud infimum sibi locum vendicare videtur; qua de causâ de hoc affectu in hac disputatione inaugurali quædam differere decrevi.

II.

Affectus hic à parte affecta, nimirum membrana Pleura & musculis intercostalibus Græcis πλειετις vocatur, ac sumitur aliquando generaliter pro omni lateris dolore, à quacunque causa ille oriatur, unde à quibusdam morbus lateris fuit nominatus; aliquando verò strictius pro ipsius membranæ, muscu-
lorum-

lorumque intercostalium inflammatione. Hanc definitio, quod sit inflammatio membranæ pleuræ, & musculorum intercostalium, lateris dolore punctorio, difficili respiratione, & febre continua comitata.

III.

In data definitione non solum pleuram, verum etiam musculos intercostales inflammari puto, quia vix possibile videtur, quin inflammatio membranæ musculis contiguis communicetur. Nonnulli præterea etiam pulmonem in omni pleuritide vera semper inflammari existimant, quod ex dissectione pleuriticorum probare conantur, in quibus pulmonem semper affectum reperiri contendunt; verum concedendum quidem est in plurimis pleuriticis pulmones una cum membrana pleura affici, quia tanta copia sputi ac materiæ, quanta ab illis tussi rejicitur pulmonibus salvis vix ejiçi posse autumo, asserendum idcirco est, solam pleuram aliquando inflammatione affici, illæso pulmone, aut saltem ita leviter affecto, ut morbus illius partis dici nequeat.

IV.

Causa proxima pleuritis est sanguis majore copia quam per venas potest reduci, per arterias, ad membranam pleuram & vicinos musculos adductus, ibique corruptus & incensus. Quum enim Phlegmonem esse dico, necessario, nisi vox transmutetur, ejus causa est sanguis statuendus, id est talis materia, si qua sanguis dominatur, quamvis modo sit sincerior & purior, modo alios humores, videlicet calidos magis habeat admixtos.

V.

Sub considerationem causa remotæ venit, primo quid sanguinem vehementius per vasa impellere aptum est, ut juvenilis ætas, tempus æstivum, vehemens corporis exercitium, & quæcunque ejus calorem augent & nimium ad partem affectam fluxionem procurant: secundo quæcunque sanguinem hoc modo ad partem affectam adductum repente cohibere, & admodum ineptum reddere possunt, ut ictus, casus, & quidem præcipuè subitum corporis refrigerium, sive ab aëre frigido, sive à copioso frigido potu illud oriatur.

VI. Quod

V I.

Quod autem omnia symptomata quæ pleuritidem comitantur, ex illa hypothefi poffunt provenire, fic poffumus demonftrare. Horror, cum quo pleuritis folet invadere, oritur, quod Cor calore vehementius primò commotum fubito frigore contrahatur atque obruatur, qua contractione non fufficientem fanguinis copiam ad partes exteriores poteft transmittere, hinc illæ partes refrigerantur, & corporis pori occluduntur, quare vapores, quos natura per illos infenfibiliter evacuare confueverat, nullum exitum inveniētes partibus corporis fentientibus vehementi fua incurfione ac vellicatione admodum molefti evadunt, unde talis excitatur concuffio atque vibratio, qualis folet reperiri in horrore.

V I I.

Difficilis oritur respiratio, quia in infpiratione cofteæ neceffariò, à fe invicem debeant dilatari, & jam propter illam inflammationem & tenfionem membranæ pleuræ, mufculorumque intercoftalium vix dilatari poffint, quod adeo difficulter poteft fieri, quia membrana pleura fenfu acutiffimo prædita, ulteriorem tenfionem nequeat proferre.

V I I I.

Quoniam vero pars iftius fanguinis in membrana pleura corrupti, atque hinc ibidem inflammati, per venas intercoftales ad venam cavum, atque deinceps ad cor delata in eo cum reliquo adveniente fanguine accenditur, hinc febris folet excitari, & quidem continua, quia portio quædam iftius fanguinis, Febrilem incalefcētiā femper fufcipere apti, continuo per dictas vias ad cor defertur.

I X.

Diagnofis hujus morbi per Signa pathognomonica inftituitur, quæ funt hæc tria, lateris dolor punctorius, febris acuta continua, & respiratio difficilis; quæ figna fi appareant pleuritidem adefle pro certo afferimus, veruntamen nullum feorfim fumptum pathognomicum efle nequit, cum à cofta fracta etiam oriri poffit; Nec etiam eft febris acuta continua certum five proprium fignum, quoniam omnibus inflammationibus com-

mune est symptoma; neque respiratio difficilis aliquid certi de ea potest indicare, quia etiam in aliis affectibus, ut Peripneumonia, Asthmate, Angina, & similibus observatur.

X.

Propositis signis adjungitur sputum cruentum, quod inter signa Pathognomonica non solet numerari, quia neque in omnibus pleuriticis, neque in omnibus morbi temporibus apparet. Sed hic difficultas quædam est, unde illud sputum proveniat, an ex ipso pulmone, an verò ex membrana pleura? Qui pulmonem in omni Pleuritide inflammari existimant, illud à pulmone efferri asserunt, idque à pleura, utpote membranà densissimam, ad pulmones transire posse negant. Verum quamvis non sit negandum aliquando illud à pulmone afferri, præsertim cum in morbi initio sanguis purus rejicitur: attamen verosimile est, illud plerumque ex ipsa pleura transudare, atque à pulmonibus imbibi: illos enim, quoniam admodum sunt rari ac spongiosi & pleuræ maximè vicini, facile materiam illam extravasatam recipere posse existimo.

XI.

Quantum ad prognosin. Vehemens est, ac periculosum malum, quia subsistit in parte cujus usu carere non possumus: an æger autem sit evasurus nec ne, illud ex symptomatum vehementia & remissione, ex collatione virium ægri & morbi est desumendum; *bona signa* sunt, si lateris dolor, respirandi difficultas & Febris ægrum non multum molestant, morbum enim remissiolem esse indicant: Si sputum inter initia apparet, juxta *Aphor. 12. sect. 1.* si sputum sit album, leve & æquale, nec liquidum nimis nec crassum, ac facile cum levi brevique tussi expectoretur. *Mala è contra signa* sunt: si dolor sit vehemens, tussis magna & molesta in qua nihil excernitur, Febris item valida & respirandi difficultas maxima: si sputum tardè procedat, nisi enim Pleuritide detenti intra diem decimum quartum supernè repurgentur, iis in empyema fit mali translatio, ex *Aphor. 8. sect. 5.* si sputum postquam apparere incepit, dolore lateris, & pectoris gravitate perseverante, iterum supprimitur, morbum crudissimum esse significat; item si Pleuritidi superveniat
alvi

alvi profluvium juxta *Aphor.* 16. *sect.* 6. vel si materia ad partem nobiliorem transferatur, ut si in peripneumoniam abeat. *Aphor.* 11. *sect.* 9.

X I I.

His autem breviter sic absolutis, restat ut curandi modum præcipuum, & unicum Medici scopum, quo omnia colliment oportet, paucis addamus, qui in hisce duobus consistit, primò ut causæ inflammationis, quæ continuo hunc affectum fovent & augent, removeantur: secundo ut materia inflammata atque corrupta vel discutiatur, vel ad evacuationem per sputa præparetur, vel si id obtineri nequeat, ad suppurationem promoveatur.

X I I I.

Primum quod attinet. Ad sanguinem commodissimè à partibus affectis revellendum, generosissimum remedium est venæsectio, quæ mox sine ulla mora est instituenda, eaque aliquoties si dolor non cessat, pro ratione virium ægri, est reiteranda; hæc enim sanguinem in circuitu suo præpeditum à nimia effervescentia cohibet, & cum vasa hac ratione depleantur, humores quoscunque exterminatos, adeoque sanguinem in parte affecta stagnare incipientem denuo excipiunt & fluxilem reddunt, quapropter in omnibus Pleuritide vera laborantibus, sive sint pueri, sive senes, sive mulieres gravidæ, illam, utpote primariam & præcipuam salutis spem, licet instituire.

X I V.

Sanguine sufficienter evacuato alvus est subducenda: quod ut commode fiat talis injiciatur Clyster.

℞. *Herb. Malva, Alibea*
Mercurialis, Violaria,
Beta, Lactuca an. Mj.
Flor. Camomill. Mß.
Prun. Damasc. No. viij.
Coq. S. A. in Aq. com. ad lib. j.

℞. Cola.

§ DISPUTATIO MEDICA

℞. Colatura ℥ix.

Electuar. Diaprun. ℥j.

Olei Violacei ℥iss.

Vitell. ovi No. j.

Salis ℥j.

M. F. Clyster.

per os poterit exhiberi sequens haustus.

℞. Rhabarbari ℥ij.

Decoct. hord. q. s. fiat. s. a. infusio

adde Syrup. Rosati solutivi.

de Cichoreo cum rheo. an. ℥vj.

M. F. Haustus.

A fortioribus verò purgantibus medicamentis abstinendum, ne commoti ab his humores majori impetu in partem affectam ruant.

X V.

Porro talia sunt exhibenda medicamenta, quæ nimiam sanguinis ebullitionem cohibent & fluxionem sistunt, in quem finem bis aut ter de die exhibendi sunt Julepi refrigerantes sine acidis.

℞. Decoct. Hordei ℔j.

Syrup. Violacei.

Papaveris rhæados an. ℥iss.

M. F. Julep.

Vel decoctum paretur ex radicibus cichorei, foliis taraxici, boraginis, endiviæ, floribus papaveris rhæados, violar, passulis, corinthiacis, quibus in aqua hordei decoctis addatur Syrupus Violarum, & papaveris, rhæados: Vel sumat æger singulis horis cochlear unum aut alterum hujus sequentis mixturæ.

℞. Suc.

℞. Succ. Taraxic. Depurati ℥i℥.
 Aq. Plantagin. ℥ij.
 Cardui benedict.
 Scabiosa,
 Syr. papaver. rhaados. aa. ℥i.
 Oculor. Cancr. preparator. ℥i℥.
 Miscantur.

X V I.

Quod inflammationem ipsam attinet, videndum primò num ea possit discuti, applicato lateri dolenti hoc fomento:

℞. Herbar. Lactuce
 Violarie aa. Mi℥.
 Flor. Chamomill.
 Melilor. aa. Mj.
 Rosar. Pallidar.
 Sambuc. aa. Mi℥.
 Semin. Fœnigræc. ℥i.
 Aqua q. s. fiat decoctio aa. ℥i℥.
 Pro Fomento.

Sed probe cavendum ne post fomentationem thorax perfrigeretur, idcirco calida linteamenta impregnata vaporibus feminis cumini in ignem projecti circumjiciendi sunt.

X V I I.

Si tali modo discussio non procedat, deveniendum est ad medicamenta bechica quæ pulmonum poros laxant & rarefaciunt, simulque materiam inflammatam præparant ad facilem in illos poros ingressum; in quem finem poterit præscribi tale aposema.

℞. Hordei mundati ℥i℥.
 Glycyrrhise ℥vj.
 Herbar. Malve.
 Capillor. vener.
 Tussi Lagin.
 Scabios. aa. Mj.

B

Passular.

Passular. Mundatar. ℥j.
Ficus No. vij.
Sebesten.
Fujubas aa. No. xv.
Aqua q. s. fiat s. a. apofema ad tbiß.

Ad sputum facilitandum æger utatur hoc linctus:

℞. Syrup. de Fujubis,
Violacei,
Papaver. rhead. aa. ℥j.
M. F. Linctus.

XVIII.

Si autem materia tali modo expectorari, aut à parte affecta removeri, nequeat, sed ad suppurationem tendat illa quantum fieri potest est promovenda tali Cataplasmate:

℞. Radic. Lilior. Albor.
Albæ aa. ℥ij.
Herb. Malva
Albæ
Salvia aa. Mj.
Farin. radic. albæ
Sem. lini, aa. ℥j.
Olei lilior. albor.
Chamamelini aa. ℥v.
F. S. A. Cataplasma.

Ubi suppuratio fuerit facta, & pus genitum, danda est opera ut abscessus rumpatur; ut autem illud fiat æger voce intenta loquatur, de latere in latus volvatur; rumpitur etiam, si tussis, vomitus, aut sternutatio excitetur. Quod si abscessus versus interiora pulmonum rumpatur, hydromelite, vel decocto aliquo pectorali est detergendus; ad consolidandum utilis est conserva Rosar. Medix ætatis, thus, bolus, terra sigillata &c.

Si pus vero in cavitatem thoracis sese effundat, & nullis attenuantibus, & expectorantibus possit expelli, ad Chirurgiam est deveniendum, & thorax inter quintam & sextam costam sectione est aperiendus, moxque ne pus confertim effluat cannula cava argentea aut plumbea foramini exacte respondens est immittenda, per quam singulis diebus tantum puris est extrahendum, quantum vires ferre posse videntur; evacuato omni pure, per vulnus facienda ejusmodi injectio ope syringæ.

℞. Decoct. hordei ℥j.

Spir. vini ℥iij.

Mell. Rosacei ℥iv.

Misceantur pro injectione.

Cum nulla fordida materia amplius exit, fistula eximenda est, & vulnus instar aliorum vulnorum consolidandum, de qua Chirurgia videantur Pigræus *prax. libr. 2. cap. 16.* & Aquapendens *Chirurgia part. 1. cap. 46.*

In diæta aër sit temperatus, modicè interim ad calidum declinet; cibus sit levis atque tenuis, ut juscula gallinarum, cremor ptisanæ vel amigdalarum; parum autem in morbi principio est alendum, postea vero plenius offeratur alimentum. Concedi possunt uvæ passæ, amygdalæ dulees, mala dulcia &c. Potus sit cerevisia tenuis, ptisana, decoctum cinamomi, glycyrrhiæ aut florum violarum. Vino abstinendum, & quamquam æger id avidissime appetat, tamen ei non est concedendum, quoniam ante morbi declinationem pleuriticis sit instar veneni; vitanda etiam in cibo & potu omnia acida, salsa, fauces exasperantia & adstringentia: Motus animi & corporis vehementes caveantur. Ita ut æger quoque parum loquatur; Alvus lenientibus clysteribus aperta servetur.

COROLLARIA.

I.

Medicina est ars.

II.

Nulla dantur purgantia verè specifica.

III.

Omnium partium affectus ex urinis dignosci possunt.

IV.

In malignis luis venerea ulceribus, ubi tutioribus medicamentis curatio non procedit, inunctiones ex Mercurio adhibere licet.

V.

Etiam si alvus fluat, non tamen formidanda purgatio.

VI.

Si Dysenteria sit in intestinis tenuibus, Clysteres prodesse non possunt.

F I N I S.